dosarul nr. 2-823/2023 /2-22178988-38-2-07122022-1/

H O T Ă R Î R E
în numele Legii

20 decembrie 2023 mun. Orhei

Judecătoria Orhei, sediul Central
Instanța de judecată în componența:
Preşedintele şedinţei, judecător Alexandra Romanaș
Grefier Doina Cotruță, Daniela Filip

Cu participarea: reprezentantului reclamantei Bădărău Olga – avocatul Leca Ion, împuternicit în temeiul mandatului seria MA nr. 1532249 din 06 decembrie 2022;
Reprezentantul pîrâtului Moraru Tudor – avocatul Moraru Sergiu, în temeiul mandatului seria MA nr. 1398548 din 16 mai 2023
În lipsa: reclamantei Bădărău Olga născută la ***** IDNP *****, domiciliată sat. ***** *****;
Pârâtului Moraru Tudor, născut la ***** IDNP *****, domiciliat sat. *****, *****;
Procedura de citare legală a fost îndeplinită.

Examinând în ședință de judecată publică, cauza civilă la cererea de chemare în judecată depusă de Bădărău Olga împotriva lui Moraru Tudor cu privire la recunoașterea testamentului nul.

c o n s t a t ă:

Argumentele participanților la proces:

La data de 07 decembrie 2022, Bădărău Olga prin intermediul avocatului Leca Ion a depus cerere de chemare în judecată împotriva lui Moraru Tudor cu privire la recunoașterea testamentului nul.

În motivarea acțiunii reclamanta Bădărău Olga a indicat că, a fost căsătorită cu soțul Bădărău Gheorghi, care a decedat la data de *****, cu ultimul domiciliu în sat. ***** *****.

A menționat că, în vecinătatea cu gospodăria dânșilor, a locuit Golian Hristina, care era în etate și nu avea rude, iar ultimii ani de viață, aceasta a fost îngrijită de familia sa, locuind chiar în ultimul an de viață la ei.

A mai relatat că la data de *****, Golian Hristina a decedat în sat. ***** *****, iar familia dânsei a organizat înmormântarea acesteia.

A explicat că, în toamna anului 2022, făcând curățenie în casă, inclusiv în lucrurile personale, care au rămas după decesul lui Golian Hristina, în dulapul (sunduc) dânsei, a depistat testamentul din *****, autentificat de Primăria ***** cu nr. 8 prin care Golian Hristina i-a testat toată averea ei soțului Bădărău Gheorghii, care este vecin și nicidecum rudă.

Susține că ulterior a aflat că, la Primăria ***** mai este înregistrat testamentul din patru aprilie 1994, înregistrat la Primărie sub *****, prin care Golian Hristina i-a testat averea ei pârâtului Moraru Tudor Grigore.

Consideră că testamentul din *****, autentificat de Primăria ***** sub *****, prin care Golian Hristina i-a testat toată averea pârâtului Moraru Tudor Grigore urmează a fi recunoscut nul din următoarele considerente.

Semnăturile din numele lui Golian Hristina nu îi aparține, fapt demonstrat din testamentul din *****. Dacă în testamentul din anul 1991 semnătura lui Golian Hristina este în grafie chirilică, apoi în testamentul din anul 1994, semnătura este în latină.

În afară de acesta, indică că semnătura secretarului Primăriei ***** din anul 1991, diferă mult de semnătura din anul 1994.

Consideră că la caz, urmează a fi efectuată o expertiză grafologică în scopul verificării legalității semnăturilor din testamentele din ***** și din *****.

În temeiul prevederilor art. 1469, 1473, 228 alin. (1), 220, 279 alin. (1) Cod civil (redacția Legii din 06.06.1994) solicită, repunerea în termenul de prescripție extinctivă, depășit din motive întemeiate. Recunoașterea nulă a testamentului din ***** autentificate de Primăria ***** sub *****, prin care decedata Golian Hristina i-a testat toată averea pârâtului Moraru Tudor.

În cadrul ședinței de pregătire a cauzei pentru dezbateri, reprezentantul pârâtului Moraru Tudor – avocatul Moraru Sergiu, a înaintat cerere prin care a invocat excepția de tardivitate a acțiunii înaintată de Bădărău Olga împotriva lui Moraru Tudor, pe motivul depășirii termenului de prescripție special (de 6 luni pentru acceptarea succesiunii) și termenului de prescripție extinctivă general (10 ani) din data de 31.12.2002, de la decesul Hristinei Golian.

Prin încheierea Judecătoriei Orhei din 08 august 2023 s-a respins excepția de tardivitate invocată de reprezentantul pârâtului Moraru Tudor – avocatul Moraru Sergiu în cauza civilă la cererea de chemare în judecată înaintată de Bădărău Olga împotriva lui Moraru Tudor cu privire la recunoașterea testamentului nul, cauza fiind examinată în fond.

În ședința de judecată, reprezentantul reclamantei, avocatul Leca Ion, a susținut cererea de chemare în judecată şi a solicitat admiterea ei.

Reclamanta Bădărău Olga, fiind legal citată despre locul, data şi ora ședinței de judecată în ședință nu s-a prezentat, drepturile și interesele sale fiind reprezentate de avocatul Leca Ion.

Reprezentantul pârâtului, avocatul Moraru Sergiu, în ședința de judecată a comunicat că nu recunoaște acțiunea și solicită respingerea acesteia, motivând următoarele.

La cererea de chemare în judecată este anexat testamentul din 22.02.1991, prin care Golian Hristina a testat toată averea lui Bădărău Gheorghe.

Mai indică că conform certificatului eliberat de Primăria comunei ***** *****, Golian Hristina a decedat la 31.12.2002, în sat. ***** *****.

Explică că, din înscrisurile prezentate de reclamant, este indicat că moștenitorul testamentar Bădărău Gheorghii a decedat la 06.11.2008.

Susține că în conformitate cu prevederile art. 581 Cod civil (în redacția anului 1964), pentru a dobândi succesiunea moștenitorul trebuie s-o accepte. O succesiune nu poate fi acceptată sub condiție sau cu rezerve.

Mai susține că moștenitorul a acceptat succesiunea, dacă el a intrat de fapt în posesia sau administrarea bunurilor succesorale sau dacă a depus în posesia sau administrarea bunurilor succesorale sau dacă a depus la organul notarial al locului deschiderii succesiunii o declarație de acceptare

a ei. Actele arătate în prezentul articol trebuie să fie săvârșite în curs de 6 luni din ziua deschiderii succesiunii.

A invocat că, din momentul decesului lui Golian Hristina - *****, termenul de 6 luni de acceptare a succesiunii s-a stins la 30 iunie 2003. Totodată, loturile de pământ care au aparținut cu drept de proprietate decedatei Golian Hristina, niciodată nu au fost în posesia și folosința reclamantei Bădărău Olga și soțului decedat al acesteia Bădărău Gheorghii.

Explică că împroprietărirea anumitor categorii de locuitori ai comunei ***** ***** cu loturi de pământ, a avut loc în anul 1992-1993. Titlurile de autentificare a drepturilor asupra loturilor de pământ cu delimitarea/repartizarea în natură a acestor bunuri imobile a avut loc aproximativ în anul 1998.

A mai relatat că la data întocmirii testamentului din *****, pe numele lui Bădărău Gheorghe, Golian Hristina nu dispunea de loturi de pământ în proprietate. Din momentul oferirii dreptarului de proprietate asupra terenurilor lui Golian Hristina, cu acordul numitei, acestea au fost oferite în posesia și folosința lui Moraru Tudor.

A punctat că lotul de pământ pe care anterior s-a aflat casa de locuit a decedatei Golian Hristina, este în vecinătatea casei de locuit a familiei reclamantei Bădărău Olga. După decesul lui Golian Hristina, casa de locuit a acesteia a fost demolată și lotul de pământ a fost posedat și folosit de membrii familiei Bădărău, iar Moraru Tudor niciodată nu a obiectat și nu a pretins la acest imobil, din considerent că anume acesta a fost voința decedatei Golian Hristina și anume, casa de locuit a acesteia să fie transmisă prin testament familiei Bădărău Gheorghii și Bădărău Olga, iar terenurile agricole să fie transmise prin testament lui Moraru Tudor Grigore.

Susține că aceste circumstanțe sunt cunoscute atât familiei reclamantei Bădărău Olga cât și pârâtului Moraru Tudor. După decesul lui Golian Hristina, familia Bădărău și familia Moraru, de comun acord au efectuat cheltuielile necesare pentru înmormântarea decedatei, având aceste înțelegeri cu testatorul.

Declară că, transmiterea în posesiune și folosință de către decedata Golian Hristina pe de o parte (anul *****), precum și primirea, posedarea și

folosirea cu bună credință de către Moraru Tudor a loturilor de pământ care aparțineau acesteia nu a avut loc în temeiul unui testament.

Indică că până în prezent, a trecut o perioadă mai mare de 24 ani de când Moraru Tudor posedă și folosește cu bună credință sub nume de proprietar aceste bunuri imobile.

În toată această perioadă, nici Bădărău Gheorghii și nici Bădărău Olga nu a pretins transmiterea loturilor de pământ și nu au invocat niciodată că sunt moștenitori testamentari ai acestor bunuri și doresc să intri în posesia și folosința lor.

Martorul, Bujor Vasilisa, în ședința de judecată a declarat că dânsa a participat la întocmirea și autentificarea ambelor testamente din numele lui Golian Hristina, deoarece în perioada respectivă exercita funcția de secretar a comitetului executiv al Sovietului sătesc a satului ***** *****. A confirmat că ambele semnături au fost aplicate de Golian Hristina care era în plină capacitate de exercițiu, conștientizând acțiunile sale.

Aprecierea instanței:

Ascultând opinia părților, audiind martorul, cercetând materialele cauzei, instanța de judecată consideră cererea de chemare în judecată depusă de Bădărău Olga împotriva lui Moraru Tudor cu privire la recunoașterea testamentului nul ca fiind neîntemeiată și urmează a fi respinsă din următoarele motive.

În conformitate cu prevederile art. 5 alin. (1) Cod procedură civilă, *orice persoană interesată este în drept să se adreseze în instanță judecătorească, în modul stabilit de lege, pentru a-şi apăra drepturile încălcate sau contestate, libertățile şi interesele legitime*.

Conform dispozițiilor art. 118 Cod de procedură civilă, *fiecare parte trebuie să dovedească circumstanţele pe care le invocă drept temei al pretenţiilor şi obiecţiilor sale dacă legea nu dispune altfel. (…) Circumstanțele care au importanță pentru soluționarea justă a cauzei sînt determinate definitiv de instanța judecătorească pornind de la pretențiile şi obiecțiile părților şi ale altor participanți la proces, precum şi de la normele de drept material şi procedural ce urmează a fi aplicate.*

Articolul 130 al Cod de procedură civilă, prevede că, *instanța judecătorească apreciază probele după intima ei convingere, bazată pe cercetarea*

multiaspectuală completă, nepărtinitoare şi nemijlocită a tuturor probelor din dosar în ansamblul şi interconexiunea lor, călăuzindu-se de lege, astfel încât fiecare probă apreciindu-se de instanță privitor la pertinența, admisibilitatea, veridicitatea ei, iar toate probele în ansamblu, privitor la legătura lor reciprocă şi suficientă pentru soluționarea cauzei.

Conform art. 166 alin. (1) același cod, *oricine pretinde un drept împotriva unei alte persoane ori are un interes pentru constatarea existenței sau inexistenței unui drept trebuie să depună în instanța competentă o cerere de chemare în judecată.*

În conformitate cu dispozițiile art. 239 Cod de procedură civilă, *hotărârea judecătorească trebuie să fie legală și întemeiată. Instanța își întemeiază hotărârea numai pe circumstanțele constatate nemijlocit de instanță și pe probele cercetate în ședința de judecată.*

Conform art. 240 alin. (1) Cod de procedură civilă, *la deliberarea hotărârii, instanța judecătorească apreciază probele, determină circumstanțele care au importanță pentru soluționarea cauzei, care au fost sau nu stabilite, caracterul raportului juridic dintre părți, legea aplicabilă soluționării cauzei și admisibilitatea acțiunii, iar în conformitate cu exigențele alineatului (3) același articol, instanța judecătorească adoptă hotărârea în limitele pretențiilor înaintate de reclamant și în numele legii, în corespundere cu prevederile art. 241 alin.(1) Cod de procedură civilă.*

În debut instanța de judecată va reține că, potrivit art. 7 din Codul civil modernizat, în vigoare la data pronunțării hotărârii: *(1) Legea civilă nu are caracter retroactiv. Ea nu modifică şi nici nu suprimă condiţiile de constituire a unei situaţii juridice constituite anterior, nici condiţiile de stingere a unei situaţii juridice stinse anterior. De asemenea, legea nouă nu modifică şi nu desfiinţează efectele deja produse ale unei situaţii juridice stinse sau în curs de realizare.*

Prin urmare, prezenta acțiune urmează a fi examinată prin prisma legii materiale existente la data producerii situațiilor juridice. Astfel litigiul se va axa pe prevederile Codul civil în redacția din 26 decembrie 1964, în vigoare la momentul întocmirii testamentului *****, care se pretinde a fi lovit de nulitate.

În ședința de judecată s-a stabilit că, Golian Hristina locuitoare a sat. ***** *****, s-a născut la ***** și a decedat la *****. (f. d. 8)

În timpul vieții, aceasta a întocmit la data de ***** testament pe numele lui Bădărău Gheorghii. (f. d. 5)

Astfel, conform pct. 1 din testamentului nr. 8 din *****, Golian Hristina a testat toată averea care îi aparține, în ziua decesului unde nu s-ar afla și din ce nu ar fi alcătuită avându-se în vedere și casa de locuit care se află în satul ***** *****, lui Bădărău Gheorghii.

Testamentul a fost înregistrat în Registru cu nr. 8 și autentificat de către Bujor Vasilița – secretarul comitetului executive al Sovietului sătesc din sat. ***** *****. (f. d. 5)

Ulterior, la data de *****, Golian Hristina a întocmit un testament pe numele lui Moraru Tudor.

Potrivit conținutului acestui testament, rezultă că, Golian Hristina a testat lui Moraru Tudor cota de teren echivalentă primită prin titlu ce confirmă dreptul de proprietate asupra cotei de teren.

Testamentul menționat, a fost de asemenea autentificat de Bujor Vasilița – secretarul comitetului executive al Sovietului sătesc din sat. ***** ***** și înregistrat în Registru cu *****. (f. d. 47)

La data de *****, Golian Hristina a decedat, fapt confirmat de certificatul de deces, anexat la materialele cauzei. (f. d. 8)

La data de *****, a decedat și Bădărău Gheorghii, fapt confirmat de certificatul de deces, anexat. (f. d. 7)

Reclamanta Bădărău Olga s-a aflat în relație de căsătorie cu defunctul Bădărău Gheorghii, aceștia aflându-se în căsătorie începând cu *****. (f. d. 9)

Susține reclamanta că, în toamna anului 2022, întâmplător a găsit testamentul din *****, autentificat de Primăria ***** cu nr. 8, prin care Golian Hristina a testat soțului său defunct - Bădărău Gheorghii, toată averea.

De asemenea, susține reclamanta că dânsa a aflat și despre existența a încă a unui testament întocmit din numele lui Golian Hristina pe numele lui Moraru Tudor.

Consideră reclamanta că acest ultim testament este lovit de nulitate, deoarece semnătura aplicată la rubrica testatorului nu iar aparține Hristinei Golian.

Un altă lacună pe care o invocă reclamanta la nulitatea testamentului nr. 8 din *****, ar fi faptul că, semnătura secretarului Primăriei ***** aplicată pe testamentul întocmit la ***** diferă mult de semnătura aplicată pe testamentul emis la *****.

Pentru a stabili autenticitatea semnăturilor de pe ambele testament, reclamanta și reprezentantul acesteia au optat pentru efectuarea expertizei grafologice a semnăturilor aplicate pe testamente.

Conform art. 561 Cod civil (în redacția din 26.12.1964, în vigoare la data producerii faptelor juridice), *"Succesiunea se înfăptuiește în virtutea legii (succesiune legală) şi prin testament (succesiune testamentară)."*

Conform art. 568 Cod civil, (în redacția din 26.12.1964, în vigoare la data producerii faptelor juridice)*"Orice cetăţan poate lăsa prin testament toate bunurile sale sau o parte din ele (inclusiv mobilierul obişnuit din casă şi obiectele de uz casnic) uneia sau mai multor persoane, atît celor care fac parte, cît şi celor care nu fac parte din cercul moştenitorilor legali, precum şi statului sau diferitelor organizaţii de stat, cooperatiste şi obşteşti."*

Articolul 578 Cod civil, (în redacția din 26.12.1964, în vigoare la data producerii faptelor juridice) prevede că, *"Testatorul poate modifica sau anula oricînd testamentul făcut de el. Testamentul posterior desfiinţează testamentul anterior în întrejime sau în măsura în care îi este contrar."*

Articolul 579 Cod civil, (în redacția din 26.12.1964, în vigoare la data producerii faptelor juridice) prevede că, *"Testamentul va fi executat de moştenitorii desemnaţi în cuprinsul lui."*

Analizând conținutul ambelor testamente, instanța de judecată a identificat faptul că, testamentul nr. 8 din ***** întocmit din numele lui Golian Hristina pe numele lui lui Bădărău Gheorghii, este un testament cu titlu general adică fără a fi specificate exact bunurile transmise prin actul testamentar.

Totodată, testamentul întocmit pe numele lui Moraru Tudor, este considerat a fi un testament special (nominal), fiind expres prevăzut obiectul testamentului, adică cota de teren echivalentă atribuită lui Golian

Hristina în proprietate prin decizia Primăriei nr. 1 din 13 aprilie 1993, în urma împroprietăririi locuitorilor din com. ***** *****.

În acest context, instanța de judecată va menționa că, ținând cont de principiul libertății testamentare, testatorul poate include în testament o varietate de dispoziții. El poate desemna una sau mai multe persoane care, la decesul său, urmează să dobândească cu titlu gratuit patrimoniul său, cuprinzând obligatoriu elemente cu ajutorul cărora se vor identifica moștenitorii.

La fel, iste important de menționat că, testatorul poate determina în testament cotele succesorale pentru moştenitorii menţionaţi în el sau poate indica în mod concret cărui moştenitor ce parte din patrimoniu îi va trece în proprietate, având dreptul de a testa numai o parte din patrimoniu.

Astfel, la caz, instanța de judecată a constat că defuncta Golian Hristina prin testamentul ***** din ***** întocmit pe numele lui Moraru Tudor, a testat doar o parte din patrimoniul său și anume doar cota de teren echivalentă, primită prin decizia Primăriei nr. 1 din 13 aprilie 1993, în urma împroprietăririi locuitorilor din com. ***** *****.

Conform art. 581 Cod civil, (în redacția din 26.12.1964, în vigoare la data producerii faptelor juridice), *Pentru a dobîndi succesiunea moştenitorul trebuie s-o accepte. O succesiune nu poate fi acceptată sub condiţie sau cu rezerve. Se consideră, că moştenitorul a acceptat succesiunea, dacă el a întrat de fapt în posesia sau administrarea bunurilor succesorale sau dacă a depus la organul notarial al locului deschiderii succesiunii o declaraţie de acceptare a ei. Actele arătate în prezentul articol trebuie să fie săvîrşite în curs de şase luni din ziua deschiderii succesiunii. Persoanele, pentru care dreptul la succesiune se naşte numai în caz de neacceptare a succesiunii de către alţi moştenitori, pot declara, că consimt să accepte succesiunea în cursul părţii rămase a termenului pentru acceptarea succesiunii. Dacă această parte este mai mică de trei luni, ea va fi prelungită pînă la trei luni. Succesiunea acceptată este considerată, că aparţine moştenitorului din momentul deschiderii succesiunii.*

Un alt aspect care urmează a fi reținut este și faptul că, Golian Hristina a decedat la data de *****, respectiv Bădărău Gheorghii în eventualitatea deținerii unui testament, urma ca în termen de 6 luni să

depună o declarație de acceptare a succesiunii testamentare, după decesul Hristinei Golian și identificarea masei succesorale testamentare.

De asemenea, instanța de judecată va reține și prevederile art. 578 Cod civil, (în redacția din 26.12.1964, în vigoare la data producerii faptelor juridice) care prevede că, *"Testatorul poate modifica sau anula oricînd testamentul făcut de el. Testamentul posterior desființează testamentul anterior în întregime sau în măsura în care îi este contrar".*

Altfel spus, testamentul, ca şi dispoziţiile pe carele cuprinde, sunt acte juridice revocabile. În consecință, testatorul oricând îl poate modifica sau revoca. După modul de manifestare a voinţei, revocarea poate fi expresă sau tacită. Revocarea poate privi testamentul în întregime sau numai o parte din el (modificare).

Revocarea tacită (implicită) are loc fie prin întocmirea unui nou testament, care revocă în mod direct, total sau parţial, testamentul anterior ce contravine noului testament, fie prin distrugerea tuturor exemplarelor testamentului olograf.

Dacă testatorul a întocmit câteva testamente, care se completează şi nu se substituie integral unul pe altul, toate testamentele rămân în vigoare.

Testamentul anterior îşi păstrează puterea legală în limita în care prevederile lui nu sunt modificate prin testamentele ulterioare.

Conform art. 43 Cod civil, (în redacția din 26.12.1964, în vigoare la data producerii faptelor juridice)*"Se consider convenţii actele săvîrşite de cetăţeni sau organizaţii în scopul de a naşte, modifica sau stinge drepturi sau obligaţii civile. Convenţiile pot fi unilaterale şi bilaterale sau multilaterale (contracte)."*

Articolul 50 din Cod civil, (în redacția din 26.12.1964, în vigoare la data producerii faptelor juridice) prevede că, *"Este nulă convenţia care nu corespunde prevederilor legii, inclusiv convenţia care lezează drepturile personale sau patrimoniale ale minorilor."*

Iar art. 59 din Codul civil, (în redacția din 26.12.1964, în vigoare la data producerii faptelor juridice) prevede că, *"Convenţia încheiată datorită unei erori, care are o însemnătate esenţială, poate fi declarată nulă în urma unei acţiuni făcute de către partea care a acţionat sub înrîurirea erorii."*

În susținerea acțiunii sale, Bădărău Olga a invocat că, testamentul ***** din ***** este nul deoarece semnătura aplicată pe acesta nu aparține lui Golian Hristina.

Audiind martorul – Bujor Vasilița, care a exercitat funcția de secretar al Primăriei ***** ***** și care a participat la întocmirea ambelor testamente și cel din ***** cu nr. 8 precum și cel din ***** cu ***** a confirmat că, Golian Hristina a aplicat semnătura olografă pe ambele testamente în prezența dânsei, aceasta fiind una autentică.

De asemenea martorul Bujor Vasilița a confirmat că semnătura aplicată de dânsa, la autentificarea ambelor testamente îi aparține cu desăvârșire, acesta fiind aplicată în virtutea funcției pe care o exercita la acel moment – secretar a comitetului executiv al Sovietului sătesc.

Astfel, din acest considerent, instanța de judecată a respins demersul înaintat de reprezentantul reclamantei, de a dispune efectuarea expertize grafologice, or circumstanțele date au fost elucidate explicate și confirmate de martorul Bujor Vasilița care a participat la întocmirea ambelor testamente iar o eventuală expertiză grafologică, în lipsa semnatarului decedat, actualmente nu ar fi fost realizabilă.

Cât privește solicitarea reclamantei de a fi repusă în termenul de prescripție extinctivă, instanța de judecată va menționa că în cadrul prezentului proces, la faza de pregătire a cauzei pentru dezbateri judiciare, a fost emisă încheierea din 08 august 2023, prin care instanța a respins excepția de tardivitate invocată de partea pârâtă, fiind indicate temeiurile de fapt și de drept ce au stat la baza emiterii unei astfel de soluții.

Din considerentele sus menționate, instanța de judecată conchide asupra necesității respingerii acțiunii înaintate de reclamanta Bădărău Olga împotriva lui Moraru Tudor cu privire la anularea testamentului ***** din *****.

În conformitate cu art. 236– 241 Cod de procedură civilă, instanța de judecată,

H o t ă r ă ş t e

Cererea de chemare în judecată depusă de Bădărău Olga împotriva lui Moraru Tudor cu privire la recunoașterea testamentului nul, se respinge ca fiind neîntemeiată.

Hotărârea poate fi atacată cu apel la Curtea de Apel Chișinău, în termen de 30 zile de la data pronunțării dispozitivului hotărârii, prin intermediul Judecătoriei Orhei, sediul Central.

Preşedintele şedinţei, judecătorul /semnătura/ Alexandra Romanaș

Copia corespunde originalului Alexandra Romanaș